

Od redakcji

W maju, podczas Warszawskich Targów Książki rokrocznie ma miejsce uroczystość ogłoszenia wyników konkursu Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek. Jury Konkursu „Najpiękniejsze Książki Roku” ocenia książki, w których przygotowaniu uczestniczyli ilustratorzy, graficy i typografowie mieszkający w Polsce.

W ciągu blisko sześćdziesięciu lat istnienia konkursy PTWK miały swoje lepsze i gorsze lata, ale wśród ocenianych książek zawsze pojawiały się prawdziwe perły – książki wyznaczające wzorce, nowatorska grafika, przykłady pięknej typografii, albo też objawiały się artystyczne talenty autorów szaty graficznej. W sądach konkursowych zasiadały zwykle osoby cieszące się powszechnym autorytetem i znane z profesjonalizmu. Jest ważne, aby w skład sądu konkursowego wchodziły osoby mające szeroki przegląd sytuacji na rynku książki, a jednocześnie reprezentujące różne, nawet pokoleniowo odmienne poglądy. Obok osiągnięć artystycznych jurorzy zwracają uwagę na rzetelne rzemiosło edytorskie i pochwalają je. Podczas przewodu konkursowego główną rolę odgrywają graficy oraz projektanci, jednak PTWK dba o to, aby wśród nich znajdowali się specjaliści poligrafowie. Pozostali członkowie sądu konkursowego również mają bardzo dobre rozeznanie w procesach wydawniczo-drukarskich.

Szczególnie miłym zwyczajem konkursu PTWK, od lat podtrzymywanym przez edytorów, jest wyróżnianie zakładów poligraficznych, w których realizowano druk nadesłanych do oceny książek. Obok twórców i wydawców w uroczystości uczestniczą przedstawiciele drukarni odbierający listy gratulacyjne za wykonanie uhonorowanych książek. Przyznawana jest też specjalna nagroda dla drukarni, która wyróżniła się wysoką jakością druku i oprawy. Jury tegorocznego, już 57. Konkursu PTWK obradowało pod przewodnictwem profesora Mieczysława Wasilewskiego z warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Po raz drugi pod rząd nagrodę specjalną usyskała Drukarnia Skleniarz z Krakowa, tym razem za druk albumu *Jan Jerzy Pinsel / Adam Myjak – spotkanie*, zaprojektowanego przez znanego grafika Lecha Majewskiego.

Lata doświadczeń konkursowych utrwaliły zestaw kryteriów oceny formy edytorskiej, stanowiącej główny przedmiot uwagi jurorów i zainteresowania publiczności. Wymieńmy hasłowo zasadnicze wymogi stawiane książkom w tym prestiżowym konkursie.

1. Istotnym elementem estetycznej jakości książki jest zgodność jej treści i formy, czyli odpowiedniość efektów wizualnych dobranych dla prezentacji tematu.

2. Przemysłany projekt graficzny publikacji traktowanej jako całość, prowadzący do wizualnej jedności estetycznej harmonijnie łączącej wszystkie jej elementy.
3. Dążenie do funkcjonalności książki, rozumiane głównie jako działanie na rzecz wygody jej użytkownika.
4. Oryginalność ujęcia, polegająca na ukształtowaniu książki w oparciu o nowatorską koncepcję.
5. Walory graficzne i informacyjne ilustracji oraz ich dobór.

I wreszcie to, co najbardziej interesuje poligrafów:

6. Jakość wykonania książki. Wysoka jakość to perfekcja wykonania we wszystkich technologicznych fazach produkcji (prepress, press i postpress), a także użyte materiały, pierwszorzędne gatunkowo: farby, papiery, materiały intro-ligatorskie itp.

Wymienione kryteria stanowią podstawę ocen. Jak jednak często w konkursach bywa, znaczną rolę ogrywają także preferencje estetyczne poszczególnych jurorów, ich spojrzenie na artefakty oraz stosunek do aktualnych tendencji widocznych we współczesnej sztuce użytkowej. Od pierwszego konkursu w 1957 roku zmieniały się style projektowania, gusty i możliwości techniczne. Jednak cel konkursu pozostawał niezmienny: wybrać książki wyróżniające się poziomem edytorsko-artystycznym.

Na przestrzeni lat widać, że konkurs znacząco przyczynia się do podniesienia poziomu edytorskiego polskiej książki, zaś jego laureaci czerpią z uczestnictwa sporo satysfakcji prywatnej i zawodowej. Miło nam donieść, że komisarzem konkursu PTWK od trzech lat jest Andrzej Tomaszewski, członek kolegium redakcyjnego „Acta Poligraphica”.